

С речта си в Прага в края на август германският канцлер Олаф Шолц представи своята визия за бъдещето на ЕС и изпрати няколко важни послания в конкретно време, от конкретно място и на конкретни адресати. Времето и мястото винаги имат значение за геополитическата стойност на една визия за бъдещето и за необходимостта от дипломатическа активност в настоящето.

Мястото Прага е европейски символ, а Карловият университет го допълва като най-старият в Централна Европа и като престижно средище за реформи. Ние българите имаме и наше основание да обърнем внимание на мястото, което Шолц избра за стратегическата си реч. Възпитаник на Карловия университет е Константин Иречек, автор на първия академичен труд по история на България и български министър на народното просвещение. Със сигурност много европейски народи могат да намерят своите пътища към и от Карловия университет.

Определиха с основание речта на Олаф Шолц като знакова, но тя има преди всичко стратегически характер. Първо, тя е послание към страните-кандидати и би следвало политически да се осмисли от тях не само като потвърждение на стратегическия европейски проект – разширяването, но и като предпоставка за него – програмата за реформи. Това послание носи особена стойност поради много причини – от т.нар. „умора от разширяването“ през руската военна агресия срещу Украйна до надвисналите над Европа тежки финансови и икономически облаци. В този смисъл, програмната реч на Шолц е преди всичко знак за увереност. Някога един от строителите на Европа – французинът Жан Моне, със завидно спокойствие пророкува, че Европейската общност ще се създаде сред кризи и ще представлява сбор от решенията, които ще се намерят за нейните кризи. Такъв е случаят и с европейското съвремие, което изисква отказ от каквато и да е тактика на протакане. Речта на Шолц е в този контекст – сборът от решения на настоящите кризи ще осигури бъдещето. За да се случи това е необходима нова стратегия при много по-сложни предизвикателства. Едно от тях остава константна величина – разширяването винаги е зависело от способността на кандидатите за реформи. „Страните-кандидатки от Западните Балкани, Украйна, Молдова и в перспектива Грузия, заслужават последователна подкрепа по пътя си към това да отговорят на изискванията за присъединяване“, казва в прав текст Шолц. Някога ЕС се е изграждал върху руините от Втората световна война. Сега градежът трябва да продължи отново във военни времена, а ЕС да представи ясна стратегия за следвоенен ред, в който Украйна да има своето място.

Вторият много важен знак от речта на Олаф Шолц предизвиква политическите сетива на страните-членки за вътрешни реформи и най-вече по отношение на европейските

структури за вземане на решения. Това е ключов проблем за германския канцлер. Въпросът за квалифицираното мнозинство при вземане на решения безсъмнено предизвиква емоции, особено в страни-членки, които имат вече натрупан опит в блокирането на съвместни решения. Също така безсъмнено е, че без отговор на този въпрос опасността от парализа в трудни времена е изключително голяма, а ЕС няма как да бъде геополитически, да има стратегическа позиция и европейски суверенитет, нито укрепнали структурите на европейската външна политика и политиката за сигурност и отбрана.

Формулата на Шолц за преодоляване на старите конфликти са нови решения в ред области – ценностна и правова общност, обновяване на фискалните правила на ЕС, реалистична миграционна политика. Това последното е особено важно за България. Влизането ѝ в Шенгенското пространство е колкото изстрадано от България, толкова и важно за ЕС. То е както казва Шолц „една празнина, която трябва да бъде затворена“. Българските граници на Европейския съюз и европейските граници на България се вписват във визията на Олаф Шолц за геополитически Европейски съюз, който трябва да е наясно с „разделителната линия между свободна Европа и неоимпериалистическата автокрация“. Пълноправното членство в Шенген е още един мисловен български път към и от Карловия университет, и реалистичната визия на Олаф Шолц за бъдещето на Европейския съюз. /БГНЕС

Коментар на Доц. Симеон Василев по повод речта на германския канцлер Олаф Шолц, произнесена на 29.08.2022 г. в Прага.

Доц. Симеон Василев е доктор по „Международна комуникация – Журналистика“. Специализира в университета „Мартин Лутер“, Германия и в университета в Кардиф, Уелс. Дисертацията му е на тема „Лидерство в глобална медийна среда“. Защищава доцентура във ФЖМК с дисертационен труд на тема „Медийно съдържание и външнополитически процес“.